

K 092 / 14

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

SENÁT

14. funkční období

K 092 / 14

**Společná zpráva Evropskému parlamentu a Radě
Zvláštní administrativní oblast Hongkong Výroční
zpráva za rok 2022**

(43. týden)

2023

Brusel 21. srpna 2023
(OR. en)

12380/23

COASI 155
ASIE 78
CFSP/PESC 1158
PE 98
ECOFIN 827
WTO 133
COHOM 180

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	18. srpna 2023
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	JOIN(2023) 30 final
Předmět:	SPOLEČNÁ ZPRÁVA EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Zvláštní administrativní oblast Hongkong Výroční zpráva za rok 2022

Delegace naleznou v příloze dokument JOIN(2023) 30 final.

Příloha: JOIN(2023) 30 final

EVROPSKÁ
KOMISE

VYSOKÝ PŘEDSTAVITEL
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 18.8.2023
JOIN(2023) 30 final

SPOLEČNÁ ZPRÁVA EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Zvláštní administrativní oblast Hongkong

Výroční zpráva za rok 2022

SPOLEČNÁ ZPRÁVA EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

ZVLÁŠTNÍ ADMINISTRATIVNÍ OBLAST HONGKONG

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2022

Shrnutí

Od předání Hongkongu Čínské lidové republice (ČLR) v roce 1997 Evropská unie (EU) a její členské státy pozorně sledují politický a hospodářský vývoj ve Zvláštní administrativní oblasti (ZAO) Hongkong.

V souladu se závazkem daným Evropskému parlamentu v roce 1997 vydávají Komise a vysoký představitel výroční zprávu o vývoji v Hongkongu se zvláštním zaměřením na provádění zásady „jedna země, dva systémy“ a na autonomii Hongkongu, jak jsou zakotveny v základním zákoně.

Toto je 25. zpráva a týká se roku 2022. Rok 2022 byl ve znamení: i) 25. výročí předání Hongkongu Číně a návštěvy prezidenta Si Ťin-pchinga; ii) druhého výročí zavedení zákona o národní bezpečnosti v Hongkongu a iii) uvedení do funkce Johna Leeho, prvního předsedy Výkonné rady zvoleného po zavedení rozsáhlých změn hongkongského volebního systému. John Lee byl jediným kandidátem. Současně v roce 2022 pokračovalo narušování vysokého stupně autonomie Hongkongu a práv a svobod, které měly být chráněny nejméně do roku 2047.

Rok 2022 byl také ve znamení dalekosáhlého provádění zákona o národní bezpečnosti. Procesy s prodemokratickými aktivisty a politiky se nadále zintenzivňovaly. Na soudní proces čekalo mnoho lidí, včetně 47 prodemokratických aktivistů, kteří se účastnili primárních voleb, členů nyní rozpuštěné Hongkongské aliance na podporu vlasteneckých demokratických hnutí Číny, mediálního magnáta Jimmyho Laie a mnoha dalších. Mnoho z nich je od ledna 2021 drženo ve vazbě, v některých případech na samotce. V případech týkajících se národní bezpečnosti byl opakovaně použit zákon o podněcování ke vzpouře z koloniální éry. V červenci Výbor OSN pro lidská práva ve svém čtvrtém pravidelném přezkumu v rámci Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, pokud jde o Hongkong, vyzval ke zrušení zákona o národní bezpečnosti i zákona o podněcování ke vzpouře.

Třebaže Hongkong stále využívá svobodu internetu, orgány v únoru 2022 zablokovaly citlivý online obsah, například webové stránky Hong Kong Watch. Svobodu internetu ohrožuje i několik dalších zákonů, například zákon proti „doxingu“ a zákon o autorských právech.

Dne 28. listopadu poprvé požádal předseda Výkonné rady Stálý výbor Všečínského shromáždění lidových zástupců o výklad zákona o národní bezpečnosti.

Tento vývoj stále více zpochybňuje stav právního státu v Hongkongu, který je základem jeho hospodářského úspěchu.

EU veřejně i neveřejně vyjadřovala znepokojení nad vývojem situace v Hongkongu.

Vysoký představitel učinil jménem EU tato prohlášení týkající se Hongkongu:

8. května – prohlášení o volbě předsedy Výkonné rady, která se konala 8. května¹.

Vysoký představitel zveřejnil následující tweet týkající se Hongkongu:

12. května – tweet o zatčení Denise Ho, Hui Po-keunga, Margaret Ng a kardinála Josepha Zena².

Prohlášení mluvčího EU o Hongkongu se týkalo následujících bodů:

28. července – prohlášení o občanských a politických právech³.

Tweety mluvčího EU o Hongkongu se týkaly následujících témat:

4. ledna – tweet o uzavření zpravodajského serveru Citizen News⁴,

16. března – tweet na stránkách Hong Kong Watch jako první zahraniční organizace, která obdržela varování od národní bezpečnostní policie⁵,

¹ Prohlášení vysokého představitele jménem Evropské unie k volbám předsedy Výkonné rady konaným dne 8. května, Rada EU, 8. května 2022, k dispozici na adrese: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/05/08/hong-kong-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-chief-executive-election-held-on-8-may/>

² Tweet vysokého představitele o zatčení kardinála Josepha Zena, Margaret Ng, Denise Ho a Hui Po-keunga, 12. května 2022, k dispozici na adrese:

https://twitter.com/josepborrell/status/1524463674278264834?s=21&t=waWDgBNVJ77GO5_t9QmZ-g

³ Prohlášení mluvčího pro občanská a politická práva, Evropská služba pro vnější činnost, 28. července 2022, k dispozici na adrese: https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-civil-and-political-rights_en

⁴ Tweet mluvčího o uzavření zpravodajského serveru Citizen News, Evropská služba pro vnější činnost, 4. ledna 2022, k dispozici na adrese: <https://twitter.com/nabiliauspox/status/1478056509825327109?s=21>

⁵ Tweet o Hong Kong Watch jako první zahraniční organizaci, která obdržela varování od národní bezpečnostní policie, Evropská služba pro vnější činnost, 16. března 2022, k dispozici na adrese: <https://twitter.com/nabiliauspox/status/1504029166622191616?s=21>

1. července – tweet k 25. výročí založení ZAO Hongkong⁶.

V návaznosti na volbu předsedy Výkonné rady vydali ministři zahraničí skupiny G7 dne 9. května společné prohlášení o Hongkongu.

Na summitu EU a Číny, který se konal dne 1. dubna 2022, a na zasedání vedoucích představitelů, které se konalo dne 1. prosince 2022, vyjádřila EU čínskému vedení své obavy ohledně základních svobod a míry autonomie Hongkongu.

V roce 2022 přijal Evropský parlament dvě níže uvedená usnesení o Hongkongu.

Evropský parlament přijal dne 20. ledna usnesení o porušování základních svobod v Hongkongu. Rezoluce „co nejdůrazněji odsuzuje skutečnost, že svoboda projevu, svoboda sdružování a svoboda tisku je v Hongkongu omezena stejně vážně jako v Číně, a znovu vyjadřuje svou solidaritu s obyvatelstvem Hongkongu v jeho boji za svobodu a demokracii“.

Evropský parlament přijal dne 7. července usnesení o zatčení kardinála Zena a správců Fondu humanitární pomoci 612 v Hongkongu. Rezoluce „odsuzuje zatčení kardinála Josepha Zena, jednoho z nejvýznamnějších zastánců prodemokratického hnutí v Hongkongu, a dalších čtyř správců Fondu humanitární pomoci 612 v Hongkongu, jež je útokem na svobody zaručené v základním zákoně Hongkongu, k nimž patří svoboda náboženského vyznání nebo přesvědčení“.

Hongkongská ekonomika se v roce 2022 opět propadla do recese, přestože ve druhé polovině roku došlo k postupnému uvolňování cestovních a zdravotních omezení. Hongkong je nadále třetím největším cílem pro investice na světě a stal se pátou největší obchodní ekonomikou na světě. Počet společností z EU se mezi červnem 2021 a červnem 2022 meziročně snížil o 0,9 % (na 1 600). Přesto patřily společnosti z EU od začátku pandemie k těm odolnějším (jejich počet se od června 2019 snížil pouze o 0,2 %) a jsou nadále největší nečínskou podnikatelskou komunitou v Hongkongu. EU byla během prvních deseti měsíců roku 2022 pro Hongkong třetím největším obchodním partnerem v obchodu se zbožím za pevninskou Čínou a Tchaj-wanem.

Hongkongské hospodářství zaznamenalo v prvních devíti měsících roku 2022 meziroční pokles o 3,3 %⁷. Finanční průmysl a odvětví obchodu a logistiky čelily

⁶ Tweet k 25. výročí založení Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, Evropská služba pro vnější činnost, 1. července 2022, k dispozici na adrese: <https://twitter.com/NabilaEUspox/status/1542747257639952384>

⁷ Tisková zpráva: *Předběžné odhady hrubého domácího produktu za třetí čtvrtletí roku 2021*, 1. listopadu 2021, Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, dostupná na adrese: https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=4917

v průběhu roku zvýšeným problémům, zatímco odvětví, která závisí na útratách turistů, nadále vykazovala horší výsledky.

Podle oficiálních údajů Úřadu pro sčítání lidu a statistiku zaznamenal Hongkong největší pokles počtu obyvatel od roku 1961, kdy se začal sledovat. Za poslední dva roky odešlo přibližně 116 600 osob ve věku 18 až 39 let. V důsledku toho se počet obyvatel mezi červnem 2021 a červnem 2022 snížil o 121 500, tedy meziročně o 1,6 % (95 000 v důsledku čistého odlivu obyvatel a 26 500 v důsledku toho, že počet úmrtí převýšil počet narození)⁸.

Přehled situace a vývoje v souvislosti s pandemií COVID-19

Na začátku roku vláda posílila opatření k omezení šíření onemocnění COVID-19. Tato opatření izolovala Hongkong od zbytku světa, neboť zahrnovala mechanismus pozastavení letů, zákaz tranzitu týkající se více než 100 zemí a území včetně Francie⁹ a třítydenní hotelovou karanténu pro příchozí cestující. Omezení se dotkla každodenního života i hospodářství, došlo k omezení společenského života, zavedení zdravotního kodexu a zavedení digitální trasovací aplikace. Vrchol páté vlny nastal v březnu, kdy Hongkong zaznamenal více než 58 000 potvrzených případů denně. Poté, co se pandemická situace postupně zlepšila a dne 1. července nastoupila nová vláda, podnikla kroky k postupnému návratu k normálu.

I. Politický a společenský vývoj

Politický vývoj

V tomto roce **uplynulo 25 let od předání Hongkongu** Spojeným královstvím do rukou ČLR. Podle zásady „jedna země, dva systémy“ by hospodářský systém a způsob života v Hongkongu měly zůstat po dobu 50 let nezměněny, jak je stanoveno ve společném čínsko-britském prohlášení. Dne 1. července prezident Si Ťin-pching poprvé naznačil, že zásada „jedna země, dva systémy“ by mohla zůstat v platnosti i po roce 2047, a to v rámci komplexní čínské jurisdikce.

Čínsko-britská deklarace předpokládala, že Hongkong bude mít jako ZAO „vysoký stupeň autonomie“ a že Hongkong bude řízen svými obyvateli.

Reforma volebního systému z roku 2021 má zajistit, aby „Hongkong spravovali vlastníci“. První **volba předsedy Výkonné rady** od této reformy proběhla 8.

⁸ Tisková zpráva: *Populace v polovině roku 2022*, 11. srpna 2022, Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, dostupná na adrese: https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=5078

⁹ Francie byla jediným členským státem EU, kterého se toto opatření týkalo.

května. Jediným kandidátem byl bývalý policista a vrchní tajemník správy John Lee. Časový program voleb narušila omezení související s pandemií COVID-19. Dne 18. února tehdejší předsedkyně Výkonné rady Carrie Lamová oznámila, že volby budou odloženy o šest týdnů, z 27. března na 8. května, s odvoláním na pokyn prezidenta Si Ťin-pchinga týkající se zvládání pandemie COVID-19 a s odvoláním na nařízení o mimořádných opatřeních.

Poté, co dne 3. dubna začalo období pro předkládání nominací, prohlásila předsedkyně Výkonné rady Carrie Lamová, že se nebude ucházet o znovuzvolení. Styčný úřad Ústřední lidové vlády v Hongkongu dal dne 6. dubna na setkání s politickými elitami najevo, že podporuje Johna Leeho. Téhož dne John Lee odstoupil z funkce hlavního tajemníka správy a oznámil svůj záměr kandidovat. Dne 7. dubna přijala Státní rada Ústřední lidové vlády v souladu se základním zákonem rezignaci Johna Leeho. Dne 9. dubna John Lee sestavil volební tým a uspořádal virtuální mediální akci, na níž oznámil svou kandidaturu.

Během jednoho dne obdržel John Lee přibližně 300 nominací, které se týkaly všech pěti sektorů obnoveného volebního výboru čítajícího 1 463 členů, čímž překročil požadovanou hranici 188 nominací a přiblížil se svému cíli 500 nominací. Dne 16. dubna skončilo období pro předkládání nominací: získal 786 nominací. O dva dny později potvrdil výbor pro přezkum způsobilosti kandidátů kandidaturu Johna Leeho a prohlásil ho za jediného kandidáta.

Tato volba s jedním kandidátem byla podle vzoru Macaa, kde byl pro volbu předsedy Výkonné rady vždy pouze jeden kandidát.

Během volební kampaně John Lee a jeho tým nepředložili kopie tří formulářů souhlasu s podporou ve lhůtě stanovené volební komisí, což je trestný čin, za který hrozí trest odnětí svobody až na šest měsíců a pokuta 5 000 HKD (594,5 EUR). V srpnu Vrchní soud rozhodl, že porušení bylo důsledkem nedopatření a že se nejednalo o zlou víru. Johnovi Leemu nebyla uložena pokuta.

Dne 8. května získal John Lee od členů volebního výboru 1 416 hlasů, tj. 99,2 % platných hlasů. Osm členů hlasovalo proti němu a další čtyři odevzdali prázdné hlasovací lístky. Dne 30. května obdržel od premiéra Li Kche-čchianga osvědčení o jmenování do funkce předsedy Výkonné rady na šesté funkční období a dne 1. července jej prezident Si Ťin-pching uvedl do funkce.

Předseda Výkonné rady provedl restrukturalizaci vlády v souladu se svými politickými prioritami. Vytvořil tři nové funkce: náměstka hlavního tajemníka pro správu, náměstka finančního tajemníka a náměstka tajemníka pro spravedlnost. Zřídil také nový Úřad pro kulturu, sport a cestovní ruch, rozdělil Úřad pro dopravu a bydlení na Úřad pro dopravu a logistiku a Úřad pro bydlení

a posílil Úřad pro vnitřní záležitosti, který se stal Úřadem pro záležitosti vnitra a mládeže.

Krátce po vzniku nové vlády vedli vysocí vládní činitelé, včetně předsedy Výkonné rady Johna Leeho a ministra financí Paula Chana, zahraniční delegace v souladu s čínskou strategií „Jedno pásmo, jedna cesta“. Navštívili země Blízkého východu, zejména Saúdskou Arábii, a jihovýchodní Asii. V listopadu se Paul Chan zúčastnil zasedání skupiny G20 na Bali jako člen čínské delegace a předseda Výkonné rady John Lee vedl delegaci, která se zúčastnila Fóra pro hospodářskou spolupráci v Asii a Tichomoří v Thajsku, aby podpořila image Hongkongu jakožto území, které se znovu otevírá světu.

Dne 19. října přednesl John Lee svůj první politický projev v Zákonodárné radě. Představil řadu opatření na oživení Hongkongu, například programy pro talentované pracovníky, jejichž cílem je přilákat v příštích třech letech 35 000 odborníků ročně; zřízení Úřadu pro oslovování strategických podniků a spuštění společného investičního fondu ve výši 30 miliard (3,7 mld. EUR) s cílem přilákat investice strategických podniků. Oznámil také zřízení specializovaných týmů v sedmnácti hongkongských hospodářských a obchodních úřadech na pevnině a v zámoří, které budou oslovovat podniky a odborníky.

Vláda zrušila dodatečné majetkové kolkovné pro cizince, kteří v Hongkongu pobývají sedm let a mají zde trvalý pobyt. John Lee představil ambiciózní cíl zkrátit během čtyř let čekací dobu na pronájem obecního bytu ze současných přibližně šesti let na asi 4,5 roku.

Dne 18. prosince se konaly doplňovací volby do volebního výboru Zákonodárné rady, v nichž se obsazovala čtyři místa ve volebním výboru uvolněná bývalými členy Zákonodárné rady jmenovanými do vlády. Jednalo se o čtvrté doplňovací volby podle principu „vlastenců spravujících Hongkong“, který zavedla volební reforma v roce 2021. Volební základnu tvořilo 1 441 osob. Volební účast byla 90,7 %. Volby se neúčastnil žádný člen prodemokratického tábora.

Hongkong se v **celosvětovém žebříčku demokracie**, který sestavuje organizace Economist Intelligence Unit, propadl o tři příčky a mezi 167 zeměmi a územími se umístil na 88. místě. Prostor pro prodemokratické politické skupiny se zmenšil. V prosinci předseda Občanské strany, kdysi druhé největší strany v Zákonodárné radě, oznámil, že se strana bude muset rozpustit.

Dopad pandemie COVID-19

Na začátku roku vláda **posílila opatření** k omezení páté vlny pandemie COVID-19 a zavedla třítydenní karanténu v hotelech pro příchozí cestující, přísný

mechanismus pozastavení letů a zákaz tranzitu týkající se více než 100 zemí a území včetně Francie, čímž izolovala Hongkong od zbytku světa. Byla vybudována velká izolační zařízení s celkovou kapacitou 40 000 lůžek, neboť orgány se zavázaly k zavedení „dynamické politiky nulového počtu onemocnění COVID-19“ podobné politice pevninské Číny. Byly zavedeny místní povinné testy a omezení volného pohybu osob. Vyskytly se případy odloučení malých dětí včetně kojenců od rodičů. Vláda zavedla přísná opatření na omezení fyzického kontaktu, včetně školní výuky online a omezení provozu restaurací, přičemž sportovní centra, kina a veřejná prostranství byla uzavřena.

Zastoupení EU napsalo vládě několik dopisů, v nichž vyjádřilo obavy z dopadu této politiky, neboť se odhaduje, že přibližně 10 % státních příslušníků EU, kteří v Hongkongu pobývají, odtud kvůli přísné politice odešlo.

Ústřední vláda poskytla pro boj s pandemií pokyny a dala najevo, že se jedná o otázku národní bezpečnosti. Média dne 16. února citovala Si Ťin-pchinga jako generálního tajemníka Komunistické strany Číny, který hongkongským představitelům nařídil, aby se zvládání pandemie stalo jejich hlavní prioritou. Hongkongská vláda zřídila spolu s ústřední vládou pět pracovních skupin. Místní vláda se odvolala na nařízení o mimořádných opatřeních, aby umožnila lékařům z pevninské Číny léčit pacienty s onemocněním COVID-19, aniž by museli žádat o místní licenci, a umožnila pevninskému čínskému lékařství obejít místní registrační mechanismus.

Po 1. červenci vláda postupně zrušila omezení pro přicestování do země a mechanismus pozastavení letů a zkrátila délku povinné hotelové karantény. V říjnu byla centralizovaná hotelová izolace příchozích cestujících nahrazena domácí karanténou. Do konce roku zůstala v platnosti opatření zahrnující lékařský dohled a testy na onemocnění COVID-19. Limit pro veřejné shromažďování se zvýšil ze čtyř na dvanáct osob.

Provádění zákonů o národní bezpečnosti

Donucovací orgány pokračovaly v zatýkání z důvodu národní bezpečnosti. Podle údajů bezpečnostního úřadu bylo k 31. prosinci 2022 na základě zákona o národní bezpečnosti zatčeno 236 osob¹⁰. Orgány vznesly obvinění proti 145 osobám a 5 společnostem. Míra usvědčení je 100 %. Maximální trest podle zákona o národní bezpečnosti je doživotí.

Začal se uplatňovat exteritoriální rozměr zákona o národní bezpečnosti. Od února zablokovali poskytovatelé internetových služeb internetové stránky skupiny pro ochranu práv Hongkong Watch se sídlem ve Spojeném království. Následující měsíc se organizace Hong Kong Watch stala první skupinou mimo Hongkong, která obdržela varování od národní bezpečnostní policie. V říjnu přestaly být z Hongkongu přístupné internetové stránky organizace v oblasti práv Hong Kong Democracy Council se sídlem v USA.

Členové občanské společnosti v zahraničí obdrželi od orgánů varování. V dubnu obdržel bývalý zákonodárce v exilu příkaz k omezení vlastnického práva, který jemu a několika jeho rodinným příslušníkům zakázal nakládat s majetkem ve městě. Objevily se zprávy o aktivistce v exilu, která byla varována, že jí po návratu do Hongkongu hrozí zatčení, a jejíž rodina byla předvolána policií k výslechu¹¹.

Osm univerzit financovaných z veřejných zdrojů oznámilo plány na zavedení kurzů zaměřených na národní bezpečnost. Střední a základní školy obdržely pokyny k odstranění publikací, které by mohly porušovat zákon o národní bezpečnosti. Střední škola vyloučila čtrnáct studentů, kteří se nezúčastnili slavnostního vztyčení vlajky¹². Zahraniční učitelé angličtiny, jejichž rodným jazykem je angličtina a kteří pracují ve veřejných školách, museli podepsat prohlášení o věrnosti základnímu zákonu.

Zákon o podněcování ke vzpouře z koloniální éry, který byl do března 2020 nevyužit, byl v roce 2022 pravidelně využíván. Na základě tohoto zákona se provádí přibližně pětina zatčení národní bezpečnostní policií. Dne 1. listopadu byl na základě tohoto zákona zatčen jeden občan EU. Později orgány uvedly, že muž je čínským státním příslušníkem, a konzulární pomoc mu proto nebyla povolena.

¹⁰ <https://www.info.gov.hk/gia/general/202302/14/P2023021400644.htm>

¹¹ <https://www.rfa.org/cantonese/news/htm/hk-relative-11222022024155.html>

¹² <https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/4/195744/School-suspends-14-students-for-%E2%80%98disrespectful-behavior%E2%80%99-during-national-anthem-and-flag-raising-ceremony>

Ve velké míře bylo uplatňováno nařízení o osobních údajích z roku 2021, známé jako zákon „proti doxingu“. Komisařka pro osobní údaje sdělila, že od října 2021, kdy zákon vstoupil v platnost, vydal její úřad více než 770 „oznámení o ukončení“ čtrnácti platformám sociálních médií, v nichž se žádalo o odstranění přibližně 3 900 zpráv¹³.

Zavedení ohlášených právních předpisů o národní bezpečnosti podle článku 23 základního zákona bylo odloženo. Kromě čtyř trestných činů podle zákona o národní bezpečnosti se očekává, že právní předpisy podle článku 23 postaví mimo zákon vlastizradu, podněcování ke vzpouře, vyzrazení státního tajemství, zahraniční politické organizace nebo orgány vyvíjející politickou činnost a politické organizace nebo orgány Hongkongu navazující styky se zahraničními politickými organizacemi nebo orgány.

Soudní řízení

Soudní řízení podle zákona o národní bezpečnosti pokračovala.

Hromadný **proces se 47** zákonodárci a aktivisty, kteří se účastnili primárních voleb v roce 2020, je případem v souvislosti se zákonem o národní bezpečnosti s dosud největším počtem obžalovaných. Formální soudní řízení u Nejvyššího soudu, které je naplánováno na začátek roku 2023, může trvat několik měsíců. Prokurátor obvinil 47 zákonodárců a aktivistů ze „spiknutí za účelem podvrtné činnosti“ podle zákona o národní bezpečnosti; hrozí jim až doživotní vězení. Vzhledem k tomu, že soud v březnu 2021 zamítl u většiny obviněných propuštění na kauci, zůstává řada z nich od ledna 2021 ve vazbě, v některých případech na samotce. Osoby propuštěné na kauci musí dodržovat přísné podmínky, včetně zákazu hovořit s médii nebo diplomaty. V lednu a březnu soud zrušil kauci dvěma obviněným poté, co dospěl k závěru, že jejich příspěvky na sociálních sítích mohou ohrožovat národní bezpečnost. Ministr spravedlnosti slíbil, že se bude zabývat obavami z průtahů v trestním stíhání. V srpnu ministr spravedlnosti nařídil, aby se případem zabývala skupina tří určených soudců na základě zákona o národní bezpečnosti, namísto toho, aby se konal soudní proces s porotou, přičemž se odvolával na zapojení cizích prvků a osobní bezpečnost porotců a jejich rodinných příslušníků.

V roce 2022 vstoupily do soudní fáze dva případy proti **hongkongské Alianci na podporu**

vlasteneckých demokratických hnutí Číny (dále jen „aliance“). Skupina pořádala každoroční vzpomínkovou akci na památku krveprolití na náměstí

¹³ <https://hongkongfp.com/2022/06/14/hong-kong-watchdog-told-14-social-media-sites-to-remove-3900-doxxing-items-in-8-months/>

Nebeského klidu. Bývalá místopředsedkyně Aliance Chow Hang-tung je od září 2021 ve vězení. V jednom z případů prokurátor obvinil alianci a její hlavní členy (jimiž jsou Chow Hang-tung, Lee Cheuk-yan a Albert Ho) z podněcování k podvratné činnosti s maximálním trestem odnětí svobody na doživotí. Příklad je u Vrchního soudu, který čeká na konečné potvrzení časového harmonogramu slyšení. Všichni tři obžalovaní prohlašují, že jsou nevinní. Jedna z obžalovaných, Chow Hang-tung, která se sama obhazuje, vyhrála právní bitvu o zrušení omezení pro podávání zpráv¹⁴ v srpnu 2022.

Ve druhém případě státní zástupce obvinil alianci, že nesplnila žádost o poskytnutí informací, kterou v srpnu 2021 vydala národní bezpečnostní policie. Během slyšení státní zástupce obvinil skupinu, že je „zahraničním agentem“, ale odmítl uvést, pro jakou zemi či zahraniční subjekt. Státní zástupce velkou část informací znepřístupnil, čímž znemožnil třem bývalým členům stálého výboru aliance přednést argumenty a podrobit svědky křížovému výslechu u soudu. Soudce zakázal Chow Hang-tung, aby nazývala násilný zásah v roce 1989 „krveprolitím na náměstí Nebeského klidu“. Maximální trest je šest měsíců odnětí svobody.

Dne 14. prosince Nejvyšší soud zprostil Chow Chang-tung obvinění z podněcování nepovoleného shromáždění (vzpomínková akce na památku událostí na náměstí Nebeského klidu v roce 2021) a zrušil 15měsíční trest odnětí svobody, který jí byl uložen v lednu 2021.

Ve věci zákona o národní bezpečnosti a podněcování ke vzpouře, která se týká mediálního magnáta **Jimmyho Laie**, se šest bývalých novinářů deníku Apple Daily přiznalo k vině, zatímco Jimmy Lai a tři společnosti spojené s deníkem Apple Daily prohlásili, že jsou nevinní. Státní zástupce je obvinil ze „spiknutí za účelem spolupráce s cizí zemí nebo vnějšími elementy s cílem ohrozit národní bezpečnost“ a ze „spiknutí za účelem tisku, vydávání, prodeje, nabízení k prodeji, distribuce, vystavování a/nebo rozmnožování buřičských publikací“. Maximální trest je doživotí.

Poté, co odvolací soud rozhodl, že si Jimmy Lai může najmout zahraničního právníka, aby ho obhajoval u soudu, požádal předseda Výkonné rady John Lee Stálý výbor Všečínského shromáždění lidových zástupců (Stálý výbor VSLZ) o výklad zákona o národní bezpečnosti, aby zjistil, zda by najmutí zahraničního právníka nemohlo být v rozporu s „cílem“ a „legislativním záměrem“ zákona. Dne 30. prosince přijal Stálý výbor VSLZ výklad článků 14 a 47 zákona o národní bezpečnosti, v němž se uvádí, že v případech týkajících se národní bezpečnosti

¹⁴ Hongkongská vyhláška o soudcích zakazuje podávání zpráv o přípravných řízeních, ale soudce může tento zákaz na žádost obviněného zrušit.

může o tom, zda si obviněný může najmout zahraniční právníky, rozhodnout předseda Výkonné rady a Výbor pro ochranu národní bezpečnosti¹⁵. Jednalo se o první výklad zákona o národní bezpečnosti ze strany Stálého výboru VSLZ. Bez ohledu na konkrétní případ Jimmyho Laie dává tento výklad zákona o národní bezpečnosti předsedovi Výkonné rady a Výboru pro ochranu národní bezpečnosti pravomoc rozhodovat o jednotlivých soudních případech bez možnosti napadnout rozhodnutí soudním přezkumem. Tato skutečnost by mohla potenciálně narušit nezávislost soudnictví, a tím ovlivnit důvěru v právní stát. Soudní proces s Jimmym Laiem byl odložen na 25. září 2023, protože vláda v návaznosti na rozhodnutí Stálého výboru VSLZ novelizuje vyhlášku o právnících.

V samostatné věci okresní soud rozhodl, že Jimmy Lai porušil podmínky pronájmu sídla své mediální společnosti tím, že zatajil poradenskou firmu působící na stejném místě¹⁶. Soudce odsoudil Jimmyho Laie na 5 let a 9 měsíců vězení a uložil mu pokutu ve výši 2 milionů HKD (241 570 EUR)¹⁷.

Případ Fondu humanitární pomoci 612 (dále jen „fond“) se týkal bývalé poslankyně Cyd Ho, zpěvačky Denise Ho, vědce Hui Po-keunga, advokátky Margaret Ng, 92letého kardinála Josepha Zena a tajemníka fondu Sze Ching-wee. Byli zatčeni ve dnech 10. až 12. května. V době svého zatčení Hui opouštěl město, aby nastoupil na místo učitele na univerzitě v EU.

Fond, zřízený v červnu 2019, poskytl finanční pomoc těm, kteří byli během protestů v roce 2019 zraněni nebo zatčeni. Svou činnost ukončil v říjnu 2021 poté, co jej národní bezpečnostní policie označila za předmět vyšetřování. Vatikán prohlásil, že „sleduje vývoj situace s maximální pozorností“¹⁸. Soud rozhodl, že správci fondu nepožádali o registraci nebo výjimku z registrace ve stanovené lhůtě, což je trestný čin s maximální pokutou 10 000 HKD (1 269 EUR). Každý z pěti správců dostal pokutu ve výši 4 000 HKD (490 EUR), zatímco tajemník musel zaplatit 2 500 HKD (305 EUR). Všech pět správců podalo odvolání.

Majetek **Spark Alliance**, další platformy poskytující finanční pomoc během protestů v roce 2019, byl zabaven. Vrchní soud schválil zabavení 70 milionů HKD (8,89 milionu EUR) „výnosů z trestné činnosti“. Policie obvinila zatčené z použití finančních prostředků pro jiné účely, než bylo uvedeno¹⁹.

¹⁵ http://www.news.cn/2022-12/30/c_1129245755.htm

¹⁶ https://legalref.judiciary.hk/doc/judg/html/vetted/other/ch/2021/DCCC000349_2021_files/DCCC000349_2021ES.htm

¹⁷ https://legalref.judiciary.hk/doc/judg/html/vetted/other/ch/2021/DCCC000349A_2021_files/DCCC000349A_2021ES.htm

¹⁸ <https://www.vaticannews.va/en/pope/news/2022-05/cardinal-zen-arrested-in-hong-kong-holy-see-expresses-concern.html>

¹⁹ [https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/4/195125/HK\\$70m-confiscated-from-fundraising-platform-for-HK-protesters](https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/4/195125/HK$70m-confiscated-from-fundraising-platform-for-HK-protesters)

V tomto roce byly také na základě zákona o národní bezpečnosti poprvé **odsouzeny nezletilé osoby**, což „znepokojilo“ vysokého komisaře OSN pro lidská práva²⁰. V říjnu soud odsoudil čtyři mladistvé ve věku od 16 do 19 let až na tři roky odnětí svobody v nápravném zařízení. Čtveřice se přiznala ke spiknutí za účelem podněcování k podvratné činnosti.

Předseda Nejvyššího soudu Spojeného království lord Reed a jeho kolega lord Hodge podali 30. března rezignaci na funkci nestálých soudců hongkongského odvolacího soudu. Lord Reed uvedl, že „soudci Nejvyššího soudu nemohou nadále zasedat v Hongkongu, aniž by se zdálo, že podporují správu, která se odchýlila od hodnot politické svobody a svobody projevu, jimž jsou soudci Nejvyššího soudu hluboce oddáni“. V senátu Soudu pro poslední odvolání nadále zasedalo deset zahraničních soudců. Všichni ze svých oficiálních funkcí odešli.

Mezinárodní reakce

Vysoká komisařka OSN pro lidská práva Michelle Bacheletová vydala dne 28. května po své oficiální návštěvě Číny prohlášení. Vyzvala vládu, aby „rozvíjela a nikoliv potlačovala“ obrovský potenciál občanské společnosti a akademických pracovníků v Hongkongu, který může přispět k prosazování lidských práv v ZAO i mimo ni. Vyjádřila obavy ze zatýkání právníků, aktivistů, novinářů a dalších osob na základě zákona o národní bezpečnosti²¹.

V červenci **Výbor OSN pro lidská práva** ve svém čtvrtém pravidelném přezkumu podle Mezinárodního paktu o občanských a politických právech v Hongkongu vyzval Hongkong, aby „zrušil stávající zákon o národní bezpečnosti a do té doby se zdržel jeho uplatňování“. Výbor zdůraznil obavy ohledně nejasnosti pojmu „národní bezpečnost“ a možnosti předávání případů z Hongkongu do pevninské Číny (která není smluvní stranou paktu) za účelem vyšetřování, stíhání, soudního řízení a výkonu trestu. Výbor rovněž vyzval orgány, aby zrušily předpisy o podněcování ke vzpouře a nepoužívaly zákon o národní bezpečnosti s cílem potlačit vyjadřování kritických a nesouhlasných názorů. Pokud jde o možnost přijetí nových právních předpisů o národní bezpečnosti podle článku 23 základního zákona, Výbor vyzval Hongkong, aby zajistil, že legislativní proces bude „inkluzivní a transparentní a umožní svobodnou, otevřenou a smysluplnou účast občanské společnosti a veřejnosti“.

Práva, svobody a rovné příležitosti

²⁰ <https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2022/10/alarm-sentencing-under-national-security-law>

²¹ <https://www.ohchr.org/en/statements/2022/05/statement-un-high-commissioner-human-rights-michelle-bachelet-after-official>

Zákon o národní bezpečnosti měl negativní dopad na klíčové části právnické obce. Několik právníků známých obhajobou lidských práv, včetně bývalého předsedy **advokátní komory**, odešlo poté, co byli předvoláni na setkání s policií národní bezpečnosti, nebo poté, co byli propíráni v propekingských médiích. V březnu jmenovala předsedkyně Výkonné rady Carrie Lamová předsedu advokátní komory do komise pro doporučování soudních úředníků namísto otevřeněji se vyjadřujícího kandidáta navrženého advokátní komorou. Do správní rady **Právní společnosti**, dříve kriticky se vyjadřujícího hongkongského orgánu sdružujícího právníky, který vydává právní doporučení vládě, byli zvoleni méně otevření kandidáti. O své místo v tomto orgánu přišel významný právník zabývající se lidskými právy.

Svoboda shromažďování je stále více ohrožena. Pokud se shromáždění účastní více než 50 osob, musí pořadatelé získat od policie schvalovací protokol. Pro demonstrace je tato hranice stanovena na 30 osob. Od roku 2020 je z důvodu pandemie COVID-19 zakázáno shromažďování více než čtyř – někdy i dvou – osob. V březnu bylo několik osob, které se zúčastnily malého protestu u příležitosti prvního měsíce útočné války Ruska proti Ukrajině, pokutováno za shromáždění větší než dvoučlenné skupiny. Již potřetí za sebou se nemohla konat každoroční připomínka výročí krveprolití na náměstí Nebeského klidu. Policisté uzavřeli park a zatkli šest osob.

Akademická svoboda se ocitla pod tlakem, protože některá média propírají akademiky a kritizují jejich výzkumnou práci na základě jejich domnělých politických postojů, přičemž někteří z nich byli nuceni opustit své pozice. V jednom případě vláda zamítla žádost zahraničního vědce o vízum, přičemž vědec ani škola nebyli oficiálně informováni o důvodech tohoto zamítnutí. Vědci z oblasti politických věd se rozhodli odložit citlivé výzkumy. Na několika univerzitách byly zrušeny katedry politologie a řada předmětů o lidských právech již není zařazována do studijních plánů. Počet studentů a výzkumných pracovníků z EU v Hongkongu se snížil.

Svoboda sdružování a zakládání odborů zaznamenala několik omezení. Od září musí odbory podepsat závazek, že nebudou ohrožovat národní bezpečnost. Zákonodárná rada schválila vytvoření specializovaného místa vedoucího pracovníka pro záležitosti práce na ministerstvu práce s cílem posílit regulaci odborových organizací. Mezi povinnosti této funkce patří změna nařízení o odborech, která zakazuje osobám odsouzeným za trestné činy proti národní bezpečnosti stát se funkcionáři odborů, a provádění vzdělávacích plánů pro odbory v oblasti národní bezpečnosti²².

²² <https://www.legco.gov.hk/en/legco-business/committees/financial-proposals-results.html?2022&20220708>

Hongkongský monitor pracovních práv informoval, že nejméně 62 odborů bylo rozpuštěno a jedenáct odborových organizátorů bylo zatčeno nebo obviněno²³.

Hongkongské sdružení novinářů, největší novinářská skupina z hlediska počtu členů, obdržela písemnou žádost od registru odborů spadajícího pod ministerstvo práce o vysvětlení své činnosti. V důsledku toho sdružení změnilo svá vnitřní pravidla, aby usnadnilo své rozpuštění.

Svoboda tisku byla pod neustálým tlakem: podle každoročního průzkumu hongkongského sdružení novinářů dosáhlo skóre svobody tisku, které představuje názory pracovníků médií, hodnoty 26,2, což je snížení z hodnoty 32,1 v roce 2021 a znamená nejprudší pokles od doby, kdy sdružení začalo tento index tvořit²⁴. Podle žebříčku organizace Reportéři bez hranic se svoboda tisku v Hongkongu propadla na rekordně nízkou úroveň, a to o 68 míst na 148. místo ze 180²⁵.

Předseda hongkongského sdružení novinářů čelil obvinění z maření policejního zákroku a výtržnictví při plnění zpravodajského úkolu. V případě odsouzení mu hrozí maximální trest odnětí svobody v délce dvou let. V dubnu zatkla policie národní bezpečnosti jednoho zkušeného novináře na základě zákona o podněcování ke vzpouře a obvinila ho ze spiknutí za účelem zveřejnění buřičského materiálu.

Svou činnost ukončilo několik nezávislých zpravodajských stanic. V lednu ukončila činnost stanice Citizen News z obavy o bezpečnost svých zaměstnanců. V červnu ukončil činnost investigativní zpravodajský server Factwire. Vedle kantonských programů Rádía Svobodná Asie svou činnost ukončily také deníky Mad Dog Daily, Dare Media HK a Polymer.

Klub zahraničních zpravodajů zrušil své výroční udělování ocenění za novinářskou činnost v oblasti lidských práv s odvoláním na „právní omezení“. Od roku 2023 bude tuto cenu organizovat Arizonská státní univerzita.

Zvýšila se autocenzura: televizní kanál se omluvil poté, co obdržel stížnosti, že jeho reportér „podněcoval nenávisť“. Reportér se zeptal vládních úředníků na postup při vyřizování stížností na zdravotníky z pevniny, kteří přijeli do Hongkongu pomáhat při zvládání pandemie²⁶.

²³ <https://hklabourrights.org/advocacy/hong-kong-trade-union-movement-under-the-national-security-law-two-years-into-the-authoritarian-rule/>

²⁴ <https://hongkongfp.com/2022/09/24/shrinking-news-industry-hong-kong-press-freedom-index-sinks-to-new-low-as-media-outlets-disappear/>

²⁵ <https://rsf.org/en/country/hong-kong>

²⁶ <https://www.rfa.org/english/news/china/hongkong-media-03182022083215.html>

Rozsudek Nejvyššího soudu umožnil policistům přístup k novinářským materiálům uloženým ve smartphonech obviněného ve věci týkající se zákona o národní bezpečnosti. Soudce rozhodl, že potřeba zabývat se trestnými činy ve veřejném zájmu převažuje nad výsadou novinářů²⁷.

Vrchní soud potvrdil odsouzení novináře, který použil informace získané z veřejného rejstříku pro investigativní reportáž o sociálních nepokojích v roce 2019. Odvolací soud naplánoval projednání věci na leden 2023.

Novináře, kteří se účastnili slavnostního ceremoniálu 1. července, kdy prezident Si Ťin-pching složil přísahu novému předsedovi Výkonné rady, vybrala vláda. Odbor informačních služeb zamítl žádosti nejméně třinácti novinářů z devíti místních a mezinárodních médií.

Pracovníci médií čelili nátlaku, protože vládní úředníci se písemně obrátili na místní i zahraniční mediální organizace, aby odsoudili zprávy, které se zdály být kritické vůči orgánům²⁸.

V únoru Koalice za svobodu médií, jejímiž členy jsou USA, Spojené království a devatenáct dalších zemí, odsoudila hongkongské a čínské orgány za podkopávání svobody tisku²⁹.

Zákon o podněcování ke vzpouře má další dopad na **svobodu projevu**, neboť na základě tohoto zákona byli zatčeni občané, kteří se vyjadřovali na sociálních sítích a internetových fórech. V jednom případě policie zatkla za podněcování ke vzpouře čtyři osoby spravující fórum na sociálních sítích, kde své názory anonymně vyjadřovali státní zaměstnanci. Policie vznesla obvinění nejméně proti jedné osobě. Zmizely i další internetové stránky podobného charakteru³⁰.

V červnu byly dvě ženy uvězněny na 6 a 7 měsíců za příspěvky na sociálních sítích proti vakcínám COVID-19 a protiepidemickým pravidlům³¹. V listopadu byl muž postižený autismem odsouzen na 12 měsíců odnětí svobody za podněcování k účasti na nepovoleném shromáždění a za provedení činu s buřičským úmyslem³².

Pět členů výkonného výboru Všeobecného svazu hongkongských logopedů bylo odsouzeno k 19 měsícům vězení podle zákona o podněcování ke vzpouře za

²⁷ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=148078&QS=%2B%7C%28CACV356%2F2022%29&TP=JU

²⁸ <https://www.brandhk.gov.hk/en/media-centre#clarifications>

²⁹ <https://hk.usconsulate.gov/n-2022020801/>

³⁰ <https://www.thestandard.com.hk/section-news/section/4/244475/Four-civil-servants-held-for-social-media-'sedition'>

³¹ <https://www.scmp.com/news/hong-kong/law-and-crime/article/3183395/taiwanese-drinks-shop-owners-jailed-7-months-over>

³² https://legalref.judiciary.hk/doc/judg/html/vetted/other/ch/2022/DCCC000354A_2022_files/DCCC000354A_2022ES.htm

„spiknutí za účelem tisku, vydávání, distribuce nebo vystavování buřičských publikací“³³. Podle rozsudku představovaly ilustrované knihy vydané žalovanými „v podstatě vymývání mozků dětem od čtyř let“³⁴. Organizace Human Rights Watch uvedla, že hongkongská vláda „ve svém právním arzenálu možná legalizovala zákon o podněcování ke vzpouře proto, aby mohla trestat drobné přestupky ve slovním projevu“³⁵.

Dva bývalí redaktori zrušeného zpravodajského serveru Stand News a mateřská společnost Stand News Best Pencil byli obviněni z podněcování ke vzpouře. Soud rozhodl, že spravedlivý proces je možný, i když státní zástupci nepředali všechny důkazy shromážděné během vyšetřování³⁶.

LGBTIQ+

Odvolací soud zamítl návrh aktivisty **LGBTIQ+**, jehož cílem je uznání manželství osob stejného pohlaví s registrací v zahraničí³⁷. Soud uvedl, že jejich uznání by bylo „zjevně v rozporu se záměrem tvůrců základního zákona“. Věc projednává Nejvyšší odvolací soud³⁸.

Soud rovněž povolil dvěma transsexuálním mužům podat odvolání k Nejvyššímu odvolacímu soudu kvůli vládní politice, která umožňovala transsexuální osobě změnit pohlaví v dokladu totožnosti až po absolvování úplné operace změny pohlaví³⁹. Odvolací soud již dříve rozhodl v neprospěch obou žalobců⁴⁰.

Dospívající s genderovou dysforií podal v červenci stížnost Komisi pro rovné příležitosti, v níž tvrdil, že zákaz dlouhých vlasů pro chlapce ve školách je diskriminační a porušuje nařízení o diskriminaci na základě pohlaví⁴¹. V září zorganizovala Komise pro rovné příležitosti mediaci mezi tímto dospívajícím a školou.

Kvůli cestovním a sociálním omezením v souvislosti s pandemií COVID-19 se organizátoři Gay Games rozhodli, že v roce 2023 budou hry pořádat společně s

³³ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=147148&QS=%2B%7C%28DCCC854%2F2021%29&TP=RS

³⁴ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=147148&QS=%2B%7C%28DCCC854%2F2021%29&TP=RS

³⁵ <https://www.hrw.org/news/2022/09/07/hong-kong-childrens-book-authors-convicted-0>

³⁶ <https://hongkongfp.com/2022/12/22/hong-kong-court-rejects-bid-by-former-stand-news-editors-to-terminate-trial/>

³⁷ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=146704&QS=%2B%7C%28CACV557%2F2020%29&TP=JU

³⁸ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=148605&QS=%2B%7C%28CACV557%2F2020%29&TP=JU

³⁹ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=144139&QS=%2B%7C%28CACV183%2F2019%29&TP=JU

⁴⁰ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/ju/ju_frame.jsp?DIS=142010&currpage=T

⁴¹ <https://www.scmp.com/news/hong-kong/society/article/3185931/hong-kong-teen-challenging-school-policy-long-hair-boys>

Mexikem, protože v roce 2022 byla akce odložena. Průvod hrdosti se nepodařilo uspořádat již třetí rok po sobě.

Zahraniční pracovníci v cizí domácnosti

Omezení způsobená pandemií postihla pracovníky v cizí domácnosti a diskriminace se zvýšila. Byly zaznamenány případy, kdy pomocníci v domácnosti nesměli během vln pandemie opustit domovy zaměstnavatelů⁴² a kdy se nesměli vrátit do domovů svých zaměstnavatelů z obavy, že je nakazí⁴³. Obecněji řečeno, případy zneužívání pracovníků v cizí domácnosti jsou stále hlášeny.

V září orgány zvýšily mzdy pomocníků v domácnosti⁴⁴, které byly po dva roky zmrazeny. Zavedly také opatření, která odrazují pracovníky v cizí domácnosti od změny zaměstnavatele, aby nemohli „využívat“ nedostatek pracovníků způsobeného obtížemi při vstupu do Hongkongu v důsledku pandemických omezení. Pracovníci v cizí domácnosti nemohli v rámci omezení navštěvovat své rodiny v zahraničí a při vstupu na území byli podrobeni zvláštním karanténním opatřením. Na pracovníky v cizí domácnosti se nevztahovaly bonusové programy, které vláda navrhla na podporu ekonomiky.

Obchodování s lidmi

V červenci USA již potřetí za sebou zařadily Hongkong do druhé skupiny zemí podle klasifikace amerického ministerstva zahraničí. USA uvedly, že Hongkong nesplňuje minimální standardy pro odstranění obchodování s lidmi, ačkoli vyvíjí „značné úsilí“. USA vyzvaly k přijetí právních předpisů, které by plně kriminalizovaly všechny formy obchodování s lidmi.

V prosinci vláda zpřísnila politiku vyhošťování žadatelů o nenavrácení⁴⁵. Ministerstvo pro přistěhovalectví může vyhostit žadatele, kteří čekají na soudní verdikt, jakmile soud zamítne jejich žádost o soudní přezkum. Odhaduje se, že okamžité vyhoštění může hrozit 1 200 osobám. Právníci zabývající se lidskými právy vyjádřili politování nad tím, že neprobíhají dostatečné konzultace s nevládními organizacemi, skupinami občanské společnosti, akademiky, zastoupením Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v Hongkongu a právníky.

⁴² <https://theinitium.com/article/20220225-hongkong-domestic-workers-who-caught-the-covid19-virus/>

⁴³ <https://www.scmp.com/yp/discover/news/hong-kong/article/3177657/no-home-away-home-domestic-workers-terminated-after>

⁴⁴ <https://www.info.gov.hk/gia/general/202209/30/P2022093000326.htm?fontSize=1>

⁴⁵ <https://www.scmp.com/news/hong-kong/law-and-crime/article/3202303/new-get-tough-policy-refugee-appeals-against-deportation-orders-comes-force-hong-kong>

II. Hospodářský vývoj

Hongkong je velmi otevřená ekonomika (obchod se zbožím přesahuje 300 % HDP). Je pátou nejvýznamnější obchodní velmocí v celosvětovém měřítku (2021)⁴⁶ a třetím největším cílem pro investiční toky na světě (2021). Je sedmým největším zdrojem investic na světě⁴⁷.

Hongkong nadále vykonával nezávislou pravomoc při provádění obchodních dohod, stanovoval měnovou politiku nezávisle na pevninské Číně a účastnil se mnoha mezinárodních organizací a mnohostranných orgánů. Mezi tyto organizace patří Finanční akční výbor a Světová obchodní organizace. Hongkong je také nadále právní jurisdikcí nezávislou na pevninské Číně, zejména v hospodářské politice. Zachoval si samostatnou měnu bez kapitálových omezení a rovněž samostatné regulační struktury pro dohled nad společnostmi působícími na tomto území. Mezi hlavní priority vlády patří návrat talentů a firem do Hongkongu a posílení hospodářské integrace s pevninskou Čínou.

V oblasti financí je Hongkong stále jedním z největších kapitálových trhů na světě a je stále propojen s čínským finančním trhem.

Podle zprávy World Investment Report 2022, kterou vydala Konference OSN o obchodu a rozvoji (červen), byl Hongkong v roce 2021 nadále **třetím největším cílem investic** na světě pro **přímé zahraniční investice**⁴⁸. Zahraniční společnosti však omezily svou přítomnost a odešly zahraniční i místní talenty, zejména kvůli omezením souvisejícím s pandemií COVID-19. V důsledku toho se počet obyvatel k červnu 2022 snížil o 121 500, tj. o 1,6 % meziročně (95 000 v důsledku čistého odlivu obyvatel a 26 500 v důsledku toho, že počet úmrtí převýšil počet narození)⁴⁹.

Hongkongské hospodářství se v roce 2022 propadlo do recese. Poté, co v roce 2021 zaznamenalo růst o 6,3 %, v prvních devíti měsících roku 2022 se meziročně snížilo o 3,3 %⁵⁰. Finanční průmysl a odvětví obchodu a logistiky, kterým se v roce 2021 dařilo, se v průběhu roku potýkaly s problémy. Navíc odvětví závislá

⁴⁶ *Statistický přehled světového obchodu 2022*, Světová obchodní organizace, https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtsr_2022_e.htm.

⁴⁷ *World Investment Report 2022*, Konference OSN o obchodu a rozvoji, <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2022>.

⁴⁸ *World Investment Report 2022 monitoring global and regional investment trends and national and international policy development* (Zpráva o světových investicích 2022 monitorující globální a regionální investiční trendy a rozvoj vnitrostátní a mezinárodní politiky), Konference OSN o obchodu a rozvoji, 9. června 2022, k dispozici na adrese: <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2022>

⁴⁹ Tisková zpráva: *Populace v polovině roku 2022*, 11. srpna 2022, Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, dostupná na adrese: https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=5078

⁵⁰ *Předběžné odhady hrubého domácího produktu za třetí čtvrtletí roku 2022*, listopad 2022, Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong.

na cestovním ruchu nadále vykazovala slabší výsledky v důsledku nepřítomnosti turistů. Hongkongská ekonomika **se zatím nevrátila na úroveň roku 2018** (před pandemií a před protesty v roce 2019).

V prvních deseti měsících **zůstala inflace mírná**, přičemž index spotřebitelských cen vzrostl o 1,9 %⁵¹.

Trh práce byl stabilní. Nezaměstnanost dosáhla nejvyšší hodnoty 5,4 % v dubnu a poté postupně klesala až na 3,8 % v říjnu 2022 (blíže k hodnotě 3,9 % zaznamenané na začátku roku)⁵². V prvních deseti měsících roku 2022 činila v průměru 4,5 %, což je zlepšení ve srovnání s 5,2 % v roce 2021, ale nad tříprocentní hranicí před krizí COVID-19.

V **odvětví obchodu a logistiky** došlo k poklesu. Toto odvětví se na HDP Hongkongu podílí přibližně 20 % a přispělo k hospodářskému oživení v roce 2021. HDP z dovozu a vývozu v první polovině roku 2022 meziročně klesl o 6,9 %. K tomu došlo v důsledku toho, že hodnota hongkongského zahraničního obchodu se zbožím v prvních deseti měsících meziročně klesla o 4,0 % na 7,97 bilionu HKD (984 miliard EUR)⁵³. Situace se v průběhu roku zhoršila a zahraniční obchod se v porovnání s obdobím od července do října snížil v meziročním srovnání o 11,1 %.

Finanční odvětví (23 % hongkongského HDP) – hlavní motor růstu v minulých letech – v první polovině roku 2022 znatelně zpomalilo a meziročně vzrostlo pouze o 0,8 %⁵⁴.

Počet **primárních veřejných nabídek akcií** klesl v prvních jedenácti měsících na 69 z 83 ve stejném období roku 2021, přičemž částka získaná z primárních veřejných nabídek akcií se meziročně snížila o 70,6 % na 87,8 miliardy HKD (10,8 miliardy EUR). V roce 2021 bylo město čtvrtým největším centrem primárních veřejných nabídek akcií na světě, poté co se v roce 2020 umístilo na druhém místě a v roce 2019 na prvním.

Od začátku roku ztratil **hongkongský index Hang Seng** 15,8 % své hodnoty (k 13. prosinci) a **tržní kapitalizace** hongkongské burzy klesla o 21,4 % na 33,3 bilionu HKD (4,1 bilionu EUR). Na konci září 2022 byl Hongkong sedmým největším světovým a čtvrtým největším asijským akciovým trhem (podle tržní

⁵¹ Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, <https://www.censtatd.gov.hk/en/scode270.html#section3>

⁵² Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, <https://www.censtatd.gov.hk/en/scode200.html#section3>

⁵³ Směnný kurz od prosince 2022: 1 EUR = 8,0965 HKD.

⁵⁴ Řetězové objemové ukazatele HDP podle ekonomických činností – v řetězových dolarech (2019), Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=310-34501

kapitalizace) a největším offshorovým obchodním centrem čínského jüanu. Průměrný denní obrat na trhu se v prvních jedenácti měsících meziročně snížil o 27,7 % na 124 miliard HKD (15,3 miliardy EUR)⁵⁵.

Pokles tržní kapitalizace a primárních veřejných nabídek akcií byl způsoben kombinací globálních a regionálních problémů. Patřily mezi ně: i) rostoucí inflace a zpřísnování měnové politiky; ii) oslabení světové ekonomiky a geopolitické napětí iii) a obavy z čínské ekonomiky a „dynamické politiky nulového počtu případů COVID-19“, zejména vzhledem k tomu, že kapitalizaci hongkongského akciového trhu dominují společnosti z pevninské Číny.

Odvětví závislá na útratách turistů (maloobchod, potraviny a nápoje, doprava, cestovní ruch, pohostinství) stále vykazovala nižší výkonnost, protože uvolnění cestovních omezení ke konci roku nevedlo k výraznému nárůstu turistického ruchu. V prvních deseti měsících roku 2022 navštívilo Hongkong pouze 330 223 návštěvníků⁵⁶, což je méně než 1 % z 65 milionů návštěvníků v roce 2018 (78 % z nich tvořili Číňané z pevninské Číny, kteří podle odhadů měli na maloobchodních tržbách města podíl ve výši 40 %). V první polovině roku 2022 klesl meziročně HDP z **ubytování a stravování** o 16,7 % a z **velkoobchodu a maloobchodu** o 7,1 %. Jejich příspěvek k HDP představoval pouze 46 % a 41 % úrovně zjištěné v první polovině roku 2018. V prvních deseti měsících roku 2022 se maloobchodní tržby meziročně snížily o 0,7 % na 286,8 miliardy HKD (35,4 miliardy EUR). V prvních devíti měsících klesly tržby restaurací meziročně o 9,2 % na 61,3 miliardy HKD (7,6 miliardy EUR). Obě hodnoty byly zhruba o 30 % nižší než v roce 2018. Míra obsazenosti hotelových pokojů byla 65 % (oproti 61 % v roce 2021 a 91 % v roce 2018) kvůli povinné karanténě.

Podobně i **odvětví letectví** a související odvětví čelily náročnému prostředí. Počet letů na mezinárodním letišti v Hongkongu se v prvních deseti měsících meziročně snížil o 5,3 % a dosáhl pouze 30 % úrovně z roku 2018. Počet cestujících se zvýšil na 3 miliony (z 1 milionu v prvních deseti měsících roku 2021), což však bylo jen 5 % z 61,8 milionu cestujících zaznamenaných v roce 2018. Objem leteckého nákladu se v daném období meziročně snížil o 14 % na 84 % úrovně roku 2018. Přestože byl mechanismus pozastavení letů později v roce 2022 zrušen, zavedená omezení pro posádky letadel ztěžovala zvýšení počtu letů.

⁵⁵ Zpráva MMF. *Detailed Assessment of Observance on Principles for Financial market Infrastructures for the People's Republic of China–Hong Kong Special Administrative Region* (Podrobné posouzení dodržování zásad pro infrastrukturu finančních trhů Čínské lidové republiky – Zvláštní administrativní oblasti Hongkong), zpráva o zemi č. 21/122, 15. června 2021, dostupná na adrese: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2021/06/15/Peoples-Republic-of-ChinaHong-Kong-Special-Administrative-Region-Financial-Sector-460761>

⁵⁶ *Příjezdy návštěvníků do Hongkongu*, Hongkongská rada pro cestovní ruch, k dispozici na adrese: https://partnernet.hktb.com/en/research_statistics/latest_statistics/index.html

Stavebnictví zaznamenalo v první polovině roku nárůst HDP o 5,3 %, avšak **činnosti v oblasti nemovitostí** ve stejném období poklesly o 6,8 %. Ceny nemovitostí a nájemného v prvních devíti měsících klesly, avšak Hongkong zůstal jedním z nejdražších měst na světě⁵⁷.

Hongkongský měnový úřad několikrát intervenoval na podporu hongkongského dolaru v souvislosti s růstem úrokových sazeb v USA a posilováním amerického dolaru. Cílem bylo zajistit, aby kurz měny neklesl pod spodní hranici 7,85 HKD v pásmu 7,75–7,85 HKD za 1 USD v rámci systému vázaného směnného kurzu ZAO. V průběhu roku 2022 zvýšil Hongkongský měnový úřad základní úrokovou sazbu v Hongkongu z 0,50 % na začátku roku na 4,25 % (na konci listopadu). Hongkongský měnový úřad také využil devizové rezervy ZAO, které se snížily ze 497 miliard USD na začátku roku na 423 miliard USD na konci listopadu.

Podnikatelské prostředí

Politika v oblasti pandemie COVID-19 byla v průběhu roku hlavním zdrojem obav podnikatelské veřejnosti. Negativní vliv na podnikatelské klima měl také **politický vývoj**. Tento vývoj zahrnoval rizika v oblasti svobody informací, zavádění zákona o národní bezpečnosti, ochrany osobních údajů a sankcí.

Podnikatelská obec se zasazovala o plán na úplné zrušení omezení souvisejících s pandemií COVID-19. Omezení, včetně povinného testování a rizika karantény v případě pozitivního nálezu, jsou i nadále překážkou pro návrat talentů a turistů. Jen částečné obnovení provozu snížilo konkurenceschopnost Hongkongu jako místa pro umístění regionálních sídel společností. Situaci zhoršila omezení v pevninské Číně (včetně karanténních požadavků při příjezdu z Hongkongu), která ovlivnila roli Hongkongu jako obchodní brány. I přes zmírnění karanténních opatření, k němuž došlo v září, dosáhl počet příjezdů návštěvníků v říjnu pouze 2,5 % úrovně před pandemií COVID-19 (říjen 2019), což bránilo úplnému oživení.

Každoroční průzkum zahraničních společností v Hongkongu⁵⁸ ukázal, že k 1. červnu 2022 **počet zahraničních společností** (s výjimkou společností z pevninské Číny) dále klesl o 5,2 % ve srovnání s červnem 2019 (úroveň před

⁵⁷ Podle studie *The Economist Worldwide Cost of Living 2022* (Životní náklady ve světě v roce 2022), která je k dispozici na adrese: <https://www.economist.com/graphic-detail/2022/11/30/the-worlds-most-and-least-expensive-cities>

⁵⁸ Report on 2022 Annual Survey of Companies in Hong Kong with Parent Companies Located outside Hong Kong (Zpráva o ročním průzkumu společností v Hongkongu za rok 2022 s mateřskými společnostmi se sídlem mimo Hongkong), Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1110004&scode=360>

pandemií COVID-19) a o 1,5 % ve srovnání s červnem 2021. Počet zahraničních regionálních sídel společností klesl výrazněji (o 12,5 % od června 2019 a o 3,7 % od června 2021). Tato čísla potvrdila neoficiální důkazy o tom, že společnosti omezují svou činnost nebo se přemísťují do jiných měst. Zatímco počet nečínských zahraničních společností v průzkumu klesl, počet společností z pevninské Číny v Hongkongu se od června 2019 zvýšil o 17,5 %.

V posledních dvou letech se **počet místních pracovních sil snížil** o 140 000 (k říjnu 2022)⁵⁹ v důsledku kombinace emigrace a odchodu zahraničních zaměstnanců.

Ve svém výročním **politickém projevu** dne 19. října 2022 navrhl předseda Výkonné rady John Lee politiky na podporu a rozvoj ekonomiky. V zájmu dalšího rozvoje Hongkongu jako centra inovací a technologií oznámil John Lee cíl přilákat do pěti let investice do inovací a technologií ve výši 10 miliard HKD (1,2 miliardy EUR). Bude rozšířena infrastruktura ZAO pro inovace a technologie, přičemž na podporu komercializace výzkumu a vývoje hongkongských univerzit bude vyčleněno 10 miliard HKD (1,2 miliardy EUR). Podporována bude také výroba s vysokou přidanou hodnotou. Postavení Hongkongu jako obchodního a logistického centra bude podpořeno zaměřením na námořní služby a logistiku s vysokou přidanou hodnotou, intermodální dopravu a usnadnění pozemních a přeshraničních toků s pevninou. Provoz na letišti, kde byla v průběhu roku otevřena třetí vzletová a přistávací dráha, bude zefektivněn. Pokud jde o konkurenceschopnost Hongkongu jako finančního centra, oznámená opatření zahrnovala zlepšení jižní části systému Bond Connect⁶⁰, posílení role Hongkongu jako největšího světového obchodního centra pro čínský jüan a podporu odvětví pojišťovnictví a správy aktiv a majetku (včetně daňových úlev pro přilákání většího počtu kanceláří pro rodiny do Hongkongu). Mezi další priority patří rozvoj Hongkongu jako centra duševního vlastnictví a obchodní arbitráže.

Severní metropole, rozvojová zóna, která bude zahrnovat obytné čtvrti a centrum inovací a technologií a která se bude nacházet na hranici s pevninskou Čínou, přispěje k integraci Hongkongu s městem Šen-čen a oblastí „širšího okolí zálivu“. Práce na infrastruktuře **Severní Metropole** již byly zahájeny. Nová čtvrť bude zahrnovat první „oblast s dvojím přístupem“ mezi pevninskou Čínou a Hongkongem. Přispěje k přesunu hospodářského a administrativního těžiště města na sever, zatímco jižní část města se zaměří na cestovní ruch a volnočasové aktivity. Organizace na ochranu životního prostředí upozornily na to, že výstavba

⁵⁹ Politický projev předsedy Výkonné rady v roce 2022, říjen 2022, k dispozici na adrese:

<https://www.policyaddress.gov.hk/2022/en/policy.html>

⁶⁰ Systém „Bond Connect“ (stejně jako některé další systémy propojení) umožňuje investorům obchodovat na trhu dluhopisů pevninské Číny prostřednictvím Hongkongu (severním směrem) a investorům pevninské Číny obchodovat v Hongkongu (jižním směrem).

by mohla ovlivnit přírodní rezervace a parky na ochranu mokřadů, které jsou důležité pro zmírnění dopadů změny klimatu.

V oblasti **zeleného financování** vydal Hongkong v průběhu roku další zelené dluhopisy v rámci vládního programu zelených dluhopisů, který byl zahájen v roce 2018. Cílem je podpořit místní trh se zelenými dluhopisy a zároveň dosáhnout cíle města v oblasti uhlíkové neutrality. Kromě toho burza spustila dobrovolnou platformu pro obchodování s uhlíkem.

Dne 31. října Hongkong představil strategii týkající se **virtuálních aktiv**⁶¹, která je obecně vnímána jako krok směrem k příznivějšímu postoji k virtuálním aktivům a kryptoměnám. Byl zaveden licenční režim pro poskytovatele služeb v oblasti virtuálních aktiv, budou umožněny retailové transakce a budou podporovány burzy virtuálních aktiv, aby se v Hongkongu usadily.

Vládní podpora a fiskální situace

Očekávalo se, že Hongkong v rozpočtovém roce 2022–2023 (končícím v březnu 2023) **zaznamená rozpočtový schodek** v důsledku zvýšených výdajů a slabé ekonomiky. V rozpočtu na roky 2022–2023 bylo na opatření v souvislosti s pandemií COVID-19, jako je výstavba izolačních zařízení, úsilí v oblasti zvládání pandemie a finanční podpora obyvatel a podniků, vyčleněno více než 170 miliard HKD (21 miliard EUR)⁶². Rozpočet byl vyhlášen s očekáváním, že hospodářství v roce 2022 poroste o 2 % až 3,5 % namísto poklesu, ke kterému ve skutečnosti došlo.

V září ministr financí varoval, že schodek veřejných financí by mohl za celý rozpočtový rok dosáhnout 100 miliard HKD (12,4 miliardy EUR). Jednalo by se o třetí schodek za poslední 4 roky po schodcích ve výši 17 miliard HKD v letech 2019–2020 a 252 miliard HKD v letech 2020–2021 a přebytku ve výši 255 milionů HKD v letech 2021–2022⁶³. V případě hospodářství, které je zvyklé na rozpočtové přebytky (schodek v letech 2019–2020 byl první za posledních 15 let), je tato situace neobvyklá.

Schodky byly z velké části financovány z velkých rozpočtových rezerv Hongkongu. Rozpočtové rezervy činily v říjnu 681 miliard HKD (84,1 miliardy EUR), což představuje meziroční pokles o 16,5 % a 35,2 % oproti 1 bilionu HKD

⁶¹ Politické prohlášení: *Vývoj virtuálních aktiv v Hongkongu*, finanční služby a ministerstvo financí, vláda Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, k dispozici na adrese:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202210/31/P2022103000454.htm>

⁶² Rozpočet na roky 2022–2023, projev ministra financí, pana poslance Paula Chana,

<https://www.budget.gov.hk/2022/eng/index.html>

⁶³ Měsíční finanční výsledky, Ministerstvo financí, vláda Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, k dispozici na adrese https://www.try.gov.hk/internet/ehpubl_accor_monfinancial.html

v říjnu 2019. Rezervy odpovídají odhadovaným dvanácti měsícům výdajů v porovnání s 24 měsíci před pandemií COVID-19.

Obchodní politika

V listopadu vláda oznámila formální zahájení jednání o dohodě o volném obchodu s Peru⁶⁴. První kolo jednání se týkalo obchodu se zbožím, službami, investicemi, elektronického obchodu a malých a středních podniků. V roce 2021 bylo Peru pátým největším partnerem Hongkongu v obchodu se zbožím v Latinské Americe. Peru je rovněž členem Tichomořské aliance, s níž Hongkong rovněž zvažuje zahájení jednání o dohodě o volném obchodu.

V průběhu roku Hongkong pokračoval v úsilí o přistoupení k regionálnímu komplexnímu hospodářskému partnerství za podpory svých členů.

Hongkong dosud podepsal osm dohod o volném obchodu. Jedná se o dohody s pevninskou Čínou (červen 2003), Novým Zélandem (březen 2010), členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (červen 2011), Chile (září 2012), Macaem (říjen 2017), Sdružením národů jihovýchodní Asie (listopad 2017, plný vstup v platnost v únoru 2021), Gruzii (červen 2018) a Austrálií (březen 2019).

Hospodářská integrace v rámci pevninské Číny

V roce 2022 dopady pandemie nadále brzdily rozvoj oblasti „širšího okolí zálivu“. Podle rámcového plánu rozvoje oblasti „širšího okolí zálivu“⁶⁵, který Státní rada zveřejnila v roce 2019, byl rok 2022 prvním milníkem pro optimalizovanou průmyslovou strukturu a koordinovaný rozvoj s racionální dělbou práce a nízkouhlíkovou výrobou a nízkouhlíkovým životním stylem.

Čínský národní **14. pětiletý plán**, který byl zveřejněn v březnu 2021, znovu potvrdil cíle oblasti „širšího okolí zálivu“ a úlohu Hongkongu. Hongkong má upevnit svou úlohu mezinárodního finančního centra a prohloubit vzájemný přístup mezi finančními trhy pevninské Číny a Hongkongu. Pětiletý plán dále pověřil Hongkong, aby se rozvíjel jako centrum obchodu, inovací a technologií a dopravy, včetně infrastrukturního propojení s oblastí „širšího okolí zálivu“. Rozvíjet se mají také mezinárodní právní služby a služby pro řešení sporů a obchodování s duševním vlastnictvím. Cílem ZAO je usnadnit příliv kapitálu a talentů do oblasti „širšího okolí zálivu“.

⁶⁴ Tisková zpráva vlády Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, k dispozici na adrese: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202211/16/P2022111600587.htm?fontSize=1>

⁶⁵ *Rámcový plán rozvoje oblasti Kuang-tung–Hongkong–Macao, oblast „širšího okolí zálivu“* (Courtesy Translation), k dispozici na adrese: <https://www.bayarea.gov.hk/en/outline/plan.html>

V červnu 2022 oznámila zóna spolupráce moderního odvětví služeb **Qianhai Šen-čen – Hongkong** (v Šen-čenu) devět usnadňujících opatření souvisejících s Hongkongem, která se týkají oblastí, jako jsou inovace a podnikání mladých lidí, rozvoj technologií, finanční služby, právní služby a lékařské služby.

Mezi další opatření v oblasti „širšího okolí zálivu“ uvedená v politickém projevu předsedy Výkonné rady patří: 1) posílení podpory hongkongských společností expandujících do oblasti „širšího okolí zálivu“; 2) zlepšení integrace intermodální dopravy a propojení hongkongského letiště s oblastí „širšího okolí zálivu“ (včetně přímých přestupních zařízení); 3) podpora sbližování právních postupů a mediace a 4) používání většího počtu hongkongských registrovaných léčiv a zdravotnických prostředků v oblasti „širšího okolí zálivu“ (v rámci usnadňujících opatření zavedených v roce 2021).

Hongkong rovněž usiluje o to, aby pojišťovny mohly ve městech v oblasti „širšího okolí zálivu“ poskytovat poprodejní služby. Cílem je poskytovat podpůrné služby rezidentům v oblasti „širšího okolí zálivu“, kteří mají hongkongské pojistné smlouvy, a rozvíjet vzájemný přístup na pojistné trhy.

III. Vztahy mezi Hongkongem a pevninskou Čínou

Generální tajemník Komunistické strany Číny a čínský **prezident Si Ťin-pching navštívil Hongkong ve dnech 30. června až 1. července** u příležitosti 25. výročí předání. Byla to jeho první návštěva Hongkongu od roku 2017 a první návštěva mimo pevninskou Čínu od pandemie COVID-19 v roce 2020. Si Ťin-pching uspořádal slavnostní inaugurační ceremoniál šestého funkčního období hongkongské vlády a uvedl Johna Lee do funkce předsedy Výkonné rady.

Si Ťin-pching při této příležitosti pronesl projev, v němž prohlásil, že zásada „jedna země, dva systémy“ slouží nejen základním zájmům Hongkongu, ale i celé země. Shrnul zkušenosti z uplynulých 25 let a zdůraznil, že je důležité zásadu „jedna země, dva systémy“ plně a důsledně uplatňovat. To zahrnuje zachování celkové pravomoci ústřední vlády, zajištění vysoké míry autonomie Hongkongu, zajištění správy Hongkongu vlastenci a zachování zvláštního postavení a výhod Hongkongu.

Si Ťin-pching dále předložil „čtyři návrhy“ pro novou správu a společnost: zlepšit správu věcí veřejných, pokračovat ve vytváření silného impulsu pro růst, řešit obavy občanů a spolupracovat na zajištění harmonie a stability. Setkal se s členy zákonodárného sboru, soudní moci, soukromého sektoru a představiteli různých společenských vrstev a prohlédl si posádku Lidové osvobozené armády.

V týdnech následujících po Si Ťin-pchingově návštěvě pořádaly vládní a propekingské organizace semináře ke studiu projevu z 1. července. Úřad pro vzdělávání rozeslal kopie projevu do škol a mateřských škol.

Před sjezdem komunistické strany došlo k řadě personálních změn v ústředních vládních orgánech odpovědných za Hongkong, včetně posádky Lidové osvobozené armády v Hongkongu.

Cestování mezi Hongkongem a pevninskou Čínou zůstalo omezeno. Předseda Výkonné rady John Lee zrušil svou první návštěvu provincie Kuang-tung. Kvůli pandemii musela být odložena srpnová návštěva delegátů Všečínského shromáždění lidových zástupců z Hongkongu v Sin-ťiangu.

Volba hongkongských delegátů do Všečínského shromáždění lidových zástupců se konala 15. prosince. Postupy pro volbu delegátů, které přijalo Všečínské shromáždění lidových zástupců v březnu 2022, omezily volební kolegium na čínské členy volebního výboru.

V říjnu Čína odvolala šest úředníků ze svého konzulátu v britském Manchesteru poté, co britské donucovací orgány požádaly o zbavení jejich diplomatické imunity kvůli incidentu, který se stal v čínské metropoli a týkal se zámořských hongkongských demonstrantů⁶⁶.

Během **první návštěvy předsedy Výkonné rady Johna Leeho v Pekingu**, která se uskutečnila ve dnech 21. až 24. prosince, ocenili prezident Si Ťin-pching a premiér Li Kche-čchiang jeho práci. John Lee se setkal také s Li Čchiangem, druhým nejvyšším představitelem Komunistické strany Číny.

Pevninská Čína byla největším partnerem Hongkongu v obchodu se zbožím a v prvních deseti měsících roku 2022 na ni připadalo 49 % celkového obchodu Hongkongu. Hongkong byl naopak důležitým obchodním uzlem pro pevninskou Čínu a v prvních devíti měsících roku 2022 se umístil jako pátý největší obchodní partner Číny.

Provincie Kuang-tung zůstala pro Hongkong významnou základnou pro pasivní zušlechtovací styk. Dohoda o užším hospodářském partnerství s pevninskou Čínou (2003) je nejvýznamnější obchodní dohodou Hongkongu. V roce 2022 nedošlo v této dohodě k žádné významné změně. Hodnota zboží zpětně vyvezeného přes Hongkong z pevninské Číny a do ní představuje přibližně 90 % celkové hodnoty hongkongského obchodu se zpětně vyvezeným zbožím (2021).

⁶⁶ <https://www.thestandard.com.hk/section-news/section/47096428/248254/UK-row-ends-as-China-recalls-diplomats>

Hongkong zůstal klíčovým offshorovým finančním centrem a investičním centrem pevninské Číny. Na konci roku 2021 byla pevninská Čína pro Hongkong největším zdrojem příchozích přímých zahraničních investic, s výjimkou offshorových finančních center, a prvním cílem pro odchozí přímé zahraniční investice z Hongkongu, na jejichž celkovém objemu se podílela 28 % (příchozí) a 49 % (odchozí)⁶⁷. Hongkong pak zůstal hlavním cílem pro přímé zahraniční investice pevninské Číny a hlavním zdrojem přímých zahraničních investic do pevninské Číny – v obou směrech se na nich podílel více než polovinou. V Hongkongu bylo kótováno 1 395 společností z pevninské Číny, které představují 77 % celkové tržní kapitalizace.

Kapitálové trhy v Hongkongu a v pevninské Číně jsou propojeny prostřednictvím **systému Stock Connect**, který propojuje hongkongskou burzu s jejími protějšky v Šanghaji a Šen-čenu, a systému vzájemného přístupu na trh Bond Connect v případě dluhopisových trhů. V září 2021 k tomu přibyl spuštění programu propojení v oblasti správy majetku pro oblast „širšího okolí zálivu“. To umožňuje způsobilým obyvatelům pevninské Číny, Hongkongu a Macaa investovat do produktů správy majetku distribuovaných bankami na trhu druhé země.

Hongkong posílil svůj preferenční vzájemný přístup ke kapitálovému trhu pevninské Číny. Fondy obchodované v obchodním systému (ETF) byly zahrnuty do systému Stock Connect, který umožňuje mezinárodním investorům nakupovat způsobilé fondy ETF na pevnině a pevninským investorům nakupovat způsobilé fondy ETF v Hongkongu. Byl také oznámen program Swap Connect⁶⁸. Usnadní vzájemný přístup mezi hongkongským a čínským pevninským trhem mezibankovních úrokových swapů a poskytne investorům na pevninském trhu dluhopisů další nástroj pro investování a řízení rizik. Nejdříve bude spuštěn severní směr, jižní směr by mohl být zahájen později.

IV. Dvoustranné vztahy a spolupráce mezi EU a Hongkongem

Návštěvám zástupců orgánů EU na vysoké úrovni nadále bránila cestovní omezení v důsledku pandemie COVID-19. Již třetí rok po sobě se nekonal každoroční **strukturovaný dialog mezi EU a Hongkongem**. EU přikládá dialogu velký význam, a to jak v otázkách, které ji znepokojují, tak v oblastech společného zájmu.

⁶⁷ Statistická zpráva o přímých zahraničních investicích Hongkongu (vydání z roku 2021), 9. prosince 2022: k dispozici na adrese: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1040003&scode=260>

⁶⁸ Společné oznámení Čínské lidové banky, Hongkongské komise pro cenné papíry a futures a Hongkongského měnového úřadu, k dispozici na adrese: <https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2022/07/20220704-3>

EU zůstala největší zahraniční obchodní komunitou před Japonskem, USA a Spojeným královstvím. V červnu 2022 zahájilo v Hongkongu činnost nejméně 1 600 společností z EU. Mnoho z nich (857) využívalo město jako své regionální sídlo. Podniky z EU byly činné v mnoha odvětvích, včetně finančních a podnikatelských služeb, obchodu a logistiky, maloobchodu, stravování a stavebnictví. Na základě každoročního průzkumu o zahraničních společnostech, který provádí Hongkongský úřad pro sčítání lidu a statistiku⁶⁹, počet společností z EU oproti stavu před pandemií COVID-19 (červen 2019) pouze mírně poklesl (–0,2 %), a to na 1 600 společností. Tato skutečnost svědčí o tom, že společnosti z EU byly vůči místnímu vývoji odolnější než ostatní zahraniční podnikatelské komunity (celkový počet zahraničních společností se v průzkumu snížil o 5,2 %). Společnosti z EU, které omezily nebo přemístily některé činnosti a/nebo zaměstnance, ale v Hongkongu zůstávají, se však v těchto statistikách nezohledňují.

V prvních devíti měsících roku 2022 dosáhl dvoustranný obchod se zbožím 22,1 miliardy EUR, což ve srovnání se stejným obdobím roku 2021 nepředstavuje změnu (–0,03 %). Vývoz zboží z EU do Hongkongu činil 17,9 miliardy EUR, zatímco dovoz z Hongkongu činil 4,1 miliard EUR, což pro EU znamenalo přebytek ve výši 13,8 miliardy EUR⁷⁰. **EU byla během prvních deseti měsíců roku 2022 pro Hongkong třetím největším partnerem v obchodu se zbožím** za pevninskou Čínou a Tchaj-wanem⁷¹. Hongkong byl nadále významnou platformou pro obchod mezi pevninskou Čínou a EU.

Dvoustranný obchod EU se službami s Hongkongem vzrostl v roce 2021 meziročně o 25,1 % a dosáhl 34,1 miliardy EUR⁷². Dovozy EU z Hongkongu činil 12,3 miliardy EUR a vývoz EU do Hongkongu dosáhl 21,8 miliardy EUR (předběžné údaje). To znamenalo obchodní přebytek EU ve výši 9,5 miliardy EUR. Předběžné údaje za první pololetí roku 2022 ukazují silný růst dvoustranného obchodu se službami s Hongkongem (meziročně +21,4 % na 19,3 miliardy EUR) a přebytek obchodní bilance EU ve výši 4,7 miliardy EUR⁷³.

⁶⁹ *Report on 2022 Annual Survey of Companies in Hong Kong with Parent Companies Located outside Hong Kong*, (Zpráva o ročním průzkumu společností v Hongkongu za rok 2022 s mateřskými společnostmi se sídlem mimo Hongkong), Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, dostupná na adrese:

<https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1110004&scode=360>

⁷⁰ Eurostat: Obchod se zbožím v Evropské unii, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/mainxtnet.do>

⁷¹ Statistická zpráva o zahraničním obchodu se zbožím v Hongkongu (říjen 2022), 6. prosince 2022, k dispozici na adrese: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1020005&scode=230>

⁷² Eurostat: Obchod se službami v Evropské unii – roční údaje (předběžné), https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/bop_its6_det/default/table?lang=en

⁷³ Eurostat: Platební bilance Evropské unie a eurozóny – čtvrtletní údaje, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/BOP_EU6_Q__custom_457552/default/table

Obousměrné **investice** jsou nadále významné: podle nejnovějších údajů činil objem investic z Hongkongu do EU 162 miliard EUR a investice EU do Hongkongu činily 128 miliard EUR⁷⁴.

Evropská komise a hongkongské orgány vyřešily několik otázek týkajících se **obchodu s potravinářskými výrobky**. Byl proveden přechod na novou platformu (TRACES NT) pro vývoz živočišných produktů z EU.

Omezení související s pandemií COVID-19 ztížila provozní činnosti plánované v rámci dohody o celní spolupráci a vzájemné správní pomoci mezi EU a Hongkongem a Akčního plánu pro prosazování celních předpisů v oblasti **práv duševního vlastnictví**. Hongkong zůstal druhým největším místem původu z hlediska hodnoty zboží porušujícího práva duševního vlastnictví dováženého do EU, i když toto zboží nebylo ve městě vyrobeno. V roce 2022 se neuskutečnila setkání s vedením Úřadu pro cla a spotřební daně v Hongkongu.

Pokud jde o **zdanění**, Skupina pro kodex chování se obrátila na jurisdikce, které byly identifikovány jako relevantní v souvislosti s osvobozením příjmů ze zahraničních zdrojů, včetně Hongkongu. Na základě dialogu a poskytnutých informací se Hongkong zavázal reformovat svůj režim osvobození příjmů ze zahraničních zdrojů do konce roku 2022, neboť bylo zjištěno, že není v souladu s předpisy. Dne 14. prosince 2022 byl přijat návrh zákona o daňové reformě v Hongkongu s ohledem na režim osvobození příjmů ze zahraničních zdrojů⁷⁵. Práce na provádění pokynů stále probíhají.

Ve dnech 26.–27. ledna 2022 se konal šestý ročník **akce TAIEX proti obchodování s lidmi**. Seminář sestával ze dvou půldenních online setkání, která se zabývala mezinárodními trendy v oblasti onemocnění COVID-19, bojem proti obchodování s lidmi zahrnujícímu nucené sňatky v etnických menšinách, bojem proti praní peněz, finančním vyšetřováním obchodování s lidmi a pomocí obětem obchodování s lidmi. Akce se již podruhé konala online. Účast hongkongské strany byla dobrá – zapojilo se přibližně 70 účastníků z několika vládních útvarů. Na semináři vystoupilo sedm odborníků z EU.

Byl spuštěn **nástroj na podporu angažovanosti mezi EU a Hongkongem**, jehož cílem je navázat spolupráci s Hongkongem. Byly uspořádány veřejné akce o daňové reformě a udržitelnosti.

⁷⁴ Eurostat: Statistika zahraničních investic Evropské unie, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/bop_fdi6_geo/default/table?lang=en

⁷⁵ <https://www.info.gov.hk/gia/general/202212/14/P2022121400286.htm>

Vzhledem k omezením souvisejícím s pandemií COVID-19 nebylo možné v první polovině roku uspořádat **aktivitu v oblasti veřejné diplomacie**, například Den Evropy. Po zmírnění omezení se prezenční aktivity postupně obnovily.

Zastoupení EU uspořádalo **Filmový festival EU 2022**, na kterém byl uveden ukrajinský film. Mezi další akce patřil úklid pláží, Mezinárodní den proti homofobii, bifobii a transfobii, festival dokumentárních filmů, Speak Dating (akce na podporu jazyků EU), Mezinárodní den za odstranění násilí páchaného na ženách a Světový den boje proti AIDS. Vzhledem k prostředí vytvořenému zákonem o národní bezpečnosti neuspořádalo zastoupení EU žádné veřejné akce týkající se základních svobod a lidských práv.

Na základě mandátu uděleného v závěrech Rady z července 2020 o Hongkongu se budou nadále **sledovat soudní procesy** s prodemokratickými aktivisty. V roce 2022 zastoupení EU a členské státy EU provedly v Hongkongu 71 zkušebních pozorování.